

Ode aan de haring

Onlangs kochten we *De Haring*, een boekje voor de jeugd, geschreven door Sylvain Lefevre. Het werd al in 1960 uitgegeven, maar is nog altijd aangenaam om te lezen. Het is in elk geval leerrijk, want we kwamen er een en ander te weten over de haring als vis.

Het boekje *De Haring* bracht bij ons wel veel naar boven dat niet rechtstreeks met de haring als vis te maken heeft; toch niet in de wetenschappelijke betekenis, maar wel met onze visserijgeschiedenis en de folklore daaraan verwant.

Vis voor de armen

Eeuwen geleden was het

voor de Noordzeevissers een probleem om hun vis te bewaren. Uit de 14de eeuw duiden de namen op van Oostendenaar Jacob Kien en Biervlietenaar Willem Beukelsz die als eerste de haring gingen kaken.

Door een eenvoudige snede onder de kieuwen werdere deze en ook de ingewanden uit de haring gesneden en werd de vis inhet zout gelegd. Zo kon men langer blijven vissen en toch de haring van verderf vrijwaren.

De haringen, die in grote scholen zwommen, konden in grote hoeveelheden gevangen worden.

Daarom werd het bijna een doodgewone vis, zeg maar een vis voor de armen, maar zeer rijk aan vitaminen.

Hongersnood

Tijdens de Tweede Wereldoorlog heerste er in Oostende, vooral in het jaar 1941, hongersnood. De gehamsterde voorraden van het begin van de oorlog waren opgegeten. De inwoners van Oostende mochten zich niet buiten

de stad begeven om bij de boeren — tegen woekergeld — wat graan, eieren of boter te kopen.

Tot er een geschenk uit de hemel viel en de bezetter toestemming gaf om met de enkele vissersschepen, die niet naar Engeland waren gevlucht, langs de kustlijn — onder Duits toezicht — op haring te vissen.

En of men haring kon vangen: met schepen vol, wellicht omdat er tijdens de winter van 1940 niet was gevestigd, kwamen de vissers toe.

Ze werden door de kustbevolking hartelijk onthaald. Eerst werd de haring verkocht aan 4 fr. per kilo, later aan 1 fr. per kilo.

Oudere Oostendenaars lachen er soms nog mee en beweren dat ze in die tijd — en dat is wellicht geen leugen — 's morgens, 's middags en 's avonds haring aten. Men kon de vis immers bakken, inleggen of roosteren. De haring heeft Oostende toen van de honger vrijwaard.

Folklore

Ook in de folklore speelt

de haring een rol. In enkele Oostendse volksliederen komt de vis aan bod. Zo eindigt de eerste strofe van het bekende lied *Op de vissemarkt ben ik geboren* met volgende woorden: *Maar als de vis te diere is, loop ik met buts of haring*. Precies of haring geen vis zou zijn.

En wat gedacht van volgend leuk liedje: *Mijn moeder kocht een haring*. Daarin komen enkele komieke zinnen voor als:

Mijn moeder kocht een haring. 't Was een haring zonder kop en verder Ze lei hem voor 't venster en 't was niemand die hem kocht. Toen kwamen twee agenten en ze deden den haring mee. En moeder begost te bleiten en den haring bleitte mee. Of hoe een haring zonder kop kan bleiten! Maar dat is natuurlijk het leuke aan het liedje.

Tot zo onze ode aan de haring die een standbeeld verdient langs de Visserskaai als dank vanwege de hongere bevolking tijdens Wereldoorlog II.

Ostende, L'expédition du poisson.

Tonnen haring en andere vis worden op de kaai voor verzending gereed gemaakt.